

Motivácia produkovať - sektorové intervencie

Sektorové intervencie vo forme organizácií výrobcov budú v rokoch 2023 až 2027 podporené sumou 27,5 mil. eur pre sektor ovocia a zeleniny, ktorý je povinne podporovaný sektor. Sumu 25 mil. eur z priamych platieb dostanú ostatné sektory - mlieko a mliečne výrobky, zemiaky, bravčové mäso, ovčie a kozie mäso.

Podporu budú v novom programovacom období môcť získať aj producenti mlieka a mliečnych výrobkov, ktorí sú aktuálne vo veľkej kríze

Sektorové intervencie priamo motivujú k výrobe a to spôsobom podpory tržieb. Vzhľadom na postupný proces zapojenia poľnohospodárov do organizácií výrobcov a následného zvyšovania hodnoty trhovej produkcie môže Slovensko alokovanú čiastku navyšovať. Podmienky pre ostatné sektory je nutné definovať v národnej legislatíve, preto je žiaduce nastaviť kritériá uznania a vypracovať národnú legislatívu.

V posledný júnový deň sa preto vo Veľkom Bieli uskutočnila diskusia o skúsenostiach členov existujúcich organizácií výrobcov a možnostiach využitia financií aj pre nové sektory.

Pozitíva spájania sa

Odbytové združenia sú dôležité a potrebné z viacerých dôvodov. Spojením síl dokážu výrobcovia koncentrovať ponuku, čo je zaujímavejšie aj pre obchodníkov. Zároveň dokážu spoločne dohodnúť pre svoj odbyt lepšie podmienky a aj cenu. V neposlednom rade môžu spoločne fungovať aj efektívnejšie v rámci logistiky, marketingu, výstavby spoločných skladovacích priestorov, nákupu pohonných hmôt, obalových materiálov či chemických postrekov. Organizácie výrobcov navyše zabezpečujú značnú produkciu, ktorá má reálny vplyv na našu sebestačnosť. Vytvárajú tiež priestor pre malých pestovateľov, ktorí by inak nemali veľkú šancu za výhodných podmienok odbyť svoju produkciu.

„Na Slovensku máme aktuálne uznané 3 organizácie výrobcov v ovocí a 5 v zelenine, z toho je jedna nadnárodná organizácia výrobcov. Približne 60% všetkej vypestovanej zeleniny na ornej pôde t.j. profesionálne pestovanie, predajú naši pestovatelia cez organizácie výrobcov. Pri ovocí je to 80-90%,“ hovoril o pozitívach spájania sa pred približne 60 účastníkmi podujatia člen Predstavenstva SPPK a zároveň predseda Zemiakarského a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast.

Jozef Šumichrast predstavil pravidlá podpory

Podpora na konkrétne ciele

Peniaze však nedostávajú producenti len tak. Podpora má presné pravidlá, nie je vyplácaná priamo jednotlivým výrobcovi, ale uznaným organizáciám výrobcov (OV) alebo združeniam organizácií výrobcov (ZOV), prípadne nadnárodným organizáciám výrobcov (NOV) so schváleným operačným programom v zmysle európskych a národných predpisov.

Finančná pomoc EÚ sa pre sektor ovocia a zeleniny aktuálne rovná výške skutočne zaplatených finančných príspevkov členov OV / ZOV obmedzenej na 50 % skutočne vzniknutých výdavkov.

Maximálna celková výška pomoci pri ovocí a zelenine je 4,1 % z VMP (hodnota predávanej produkcie) uvedenej na trh OV / ZOV v referenčnom období alebo do výšky 4,6 %, ak tvorí OV / ZOV odvod 0,5 % z VMP na niektoré z opatrení krízového manažmentu.

Ciele operačných programov OV / ZOV za ovocie a zeleninu, ktoré sú podporované:

- plánovanie výroby vrátane prognózy a sledovania výroby a spotreby, znižovanie výrobných nákladov
- zlepšenie alebo udržanie rovnakej kvality výrobkov v čerstvej alebo spracovanej forme, výsledovateľnosť
- zvýšenie obchodnej hodnoty výrobkov
- zlepšenie predaja, propagácia výrobkov v čerstvej alebo spracovanej forme
- environmentálne opatrenia (v súlade s cieľmi a prioritami uvedenými v PRV a v Národnej stratégii

SR pre operačné programy OV v sektore ovocia a zeleniny

- predchádzanie krízam a krízový manažment
- výskum a experimentálna výroba

Reálna možnosť zvýšiť sebestačnosť

Na podujatie prišli predstaviť pozitíva združovania sa zástupcovia zabehnutých organizácií v zeleninárstve a ovocinárstve - Juraj Mačaj z organizácie výrobcov Zeleninárska, družstvo a Peter Turlík z Ovocinárskeho družstva Bonum, ktoré využívajú benefity podpory v rámci sektorových intervencií už niekoľko rokov. Obaja aktéri diskusie vyzdvihli najmä možnosť využiť investície na reálnu podporu produkcie. Financie totiž neputujú na hektár či zviera, ale na vypestovanú a predanú vlastnú zeleninu a ovocie. Dotácia je stanovená podľa výšky tržieb, čo je teda motivačné a efektívne zároveň.

Pestovatelia z organizácií výrobcov hovorili na diskusii o pozitívach podpory

Niektoré druhy ovocia a zeleniny nedokážeme dodávať na trh celoročne, ani ich skladovať, preto je nevyhnutný ich dovoz. Podstatné je ale nedovážať to, čo si dokážeme sami doma vypestovať a preskladiť. A v niektorých komoditách máme silný aj exportný potenciál, napríklad v cibuli, ale aj jablkách a čerešniach. „Podpora organizácií výrobcov pozitívne núti pestovateľov investovať a inovovať, čo prináša zvyšovanie produkcie a tým reálne zvyšovanie aj toľko spomínanej sebestačnosti v komoditách, ktoré vieme a chceme pestovať v našej krajine,“ zdôraznil na podujatí Jozef Šumichrast.

Na rade sú ďalší

Ako prvý z nových sektorov, ktoré budú zaradené do podpory v rámci sektorových intervencií, bude sektor mlieka. Na konci júna bola zverejnená [výzva na predkladanie žiadostí o uznanie všetkých možných typov skupín výrobcov v sektore mlieka a mliečnych výrobkov](#). Termín na predkladanie žiadostí je do 15. októbra, ak plánujú organizácie predložiť operačný program ešte v aktuálnom roku. Podmienkou na vytvorenie spoločnej organizácie je spojenie aspoň 5 členov (právnické osoby)

v prípade OV a NOV a najmenej 2 členov v prípade ZOV.

Začiatkom júla bola na webe Pôdohospodárskej platobnej agentúry zverejnená aj [výzva za zemiaky](#) a v nasledujúcich dňoch očakávame výzvy aj pre ďalšie sektory.